

Lixhe: milieu- en veiligheidsverslag 2009/2010

Markante feiten

Voor CBR Lixhe was 2009 een buitengewoon jaar, dat gekenmerkt werd door een uitzonderlijk grote daling van het cementverbruik, het invoeren van maatregelen om de uitdagingen van 2010 aan te gaan en een nooit eerder geziene slakken crisis.

In 2009 registreerde CBR Lixhe een daling van 12% in de cementverkoop. Daardoor waren een aantal uitzonderlijke kostenbesparende maatregelen nodig. De algemene directie van HeidelbergCement Benelux, de organisatorische en operationele entiteit waar CBR Lixhe deel van uitmaakt, sloot daarom met de personeelsvertegenwoordigers akkoorden af om economische werkloosheid in te voeren. Eind 2012 zal ook het personeelsbestand van de fabriek van CBR Lixhe teruggebracht worden tot 194 voltijdse equivalenten, tegenover 276 vandaag. Natuurlijke afvloeiingen worden dus niet vervangen en de leeftijd voor brugpensioenen wordt vastgelegd op 55 jaar.

Ondanks de moeilijke financiële omstandigheden is HeidelbergCement Benelux blijven investeren. Het doel hiervan is de concurrentiekracht te behouden. Zo werd de vervanging van de steenkoolmolen van de fabriek van Lixhe goedgekeurd. Zodoende zal de fabriek voldoen aan de striktste normen op het vlak van veiligheid in de ATEX-wetgeving (ontploffingsgevaar).

Bovendien werd ook verder gewerkt aan de bouw van de nieuwe Recyfuel-installaties. Recyfuel produceert een vervangende brandstof die in de oven van CBR Lixhe wordt gebruikt. Op die manier vermindert de fossiele brandstoffen, daalt de CO₂-uitstoot en blijft de concurrentiekracht van de Belgische cementsector behouden.

Een ander markant feit in 2009: de schaarsheid aan hoogovenslakken. Wegens de tijdelijke sluiting van bepaalde ijzer- en staalproducenten (als reactie op de economische crisis), was de hoeveelheid slakken op de markt drastisch gedaald

tijdens het eerste semester van 2009. Hierdoor diende HeidelbergCement Benelux de samenstelling van haar producten te wijzigen om het gebrek aan beschikbaar hoogovencement op te vangen en een oplossing te vinden voor de marktbehoeften.

Benoît Gastout, plant manager

De markt voor hoogovenslakken leefde echter op vanaf juli 2009. Op die manier kon CBR haar klanten opnieuw een volledig assortiment cementproducten aanbieden.

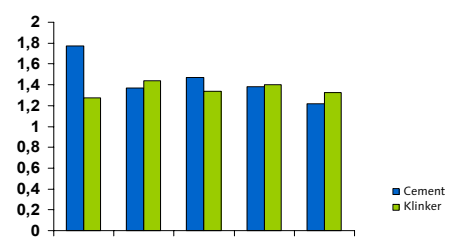
Tijdens de tweede helft van 2009 lanceerde CBR Lixhe een project om de onderhoudskosten te reduceren door middel van een efficiënter beheer. Het einddoel was een onderhoudsbeheer te verzekeren in overeenstemming met de regels van de groep HeidelbergCement en om de beschikbaarheid van de productie-installaties te verbeteren.

CBR Lixhe is ook bekommerd om het milieu en zoekt hiervoor permanent naar vernieuwende oplossingen. Daarom onderzoekt de fabriek grondig verschillende mogelijkheden om het energieverbruik per ton cement te verminderen.

Klinker- en cementproductie

In 2009 heeft CBR Lixhe 1,3 miljoen ton klinker geproduceerd en 1,2 miljoen ton cement. Deze verkoopcijfers liggen lager dan in 2008. Deze daling is vooral te wijten aan de wereldwijde economische crisis en de daaruit vloeiende gevolgen op de verkoop van bouwmaterialen.

Klinker- en cementproductie (in miljoen ton)

CBR Lixhe houdt zich aan de opgelegde CO₂-uitstootcriteria

Eco-responsibility: een integrale aanpak van duurzaamheid

Eco-responsibility verwijst naar de verantwoordelijkheid van elk bedrijf binnen de bouwsector op het vlak van milieu en economie maar ook naar de verantwoordelijkheid die we als bedrijf hebben binnen onze maatschappij.

CBR neemt haar verantwoordelijkheid of eco-responsibility op als onderneming, in haar visie op bouwen alsook in de samenwerking met haar klanten.

1. Bescherming van het klimaat

CO₂

CBR Lixhe houdt zich aan de opgelegde CO₂-uitstootcriteria. De CO₂-uitstoot van de fabriek in 2009 ligt lager dan de voorgaande jaren (-11% in vergelijking met 2008). Dit is te danken aan een goede keuze van alternatieve brandstoffen en grondstoffen.

Samengesteld cement met een laag aan alkaligehalte, beperking van de CO₂-uitstoot

In 2009 produceerde CBR Lixhe 30.000 ton 'low alkali'-klinker. Deze productie is gebaseerd op klei afkomstig van Hautrage die niet gebruikt kon worden in de samenstelling van wit cement (CBR Harmignies). Dit type klinker wordt gefabriceerd voor de productie van bepaalde cementkwaliteiten voor de ontwikkeling van toepassingen zoals geprefabriceerde liggers.

Biomassa

Klimatologisch neutrale biomassa maakt 44,2% uit van het totale gebruik van vervangende brandstoffen, een flinke stijging in vergelijking met 2008 (27,8%). Er zijn verschillende redenen voor deze grote stijging. Zo is er de integratie van de biomassafractie in zowel de kunststoffen als het geïmpregneerd zaagsel en de banden.

2. Energie, alternatieve brandstoffen en grondstoffen

Om de duurzaamheid van onze activiteiten te verzekeren moeten we vandaag een beroep doen op alternatieve brandstoffen en grondstoffen. CBR Lixhe is zich daarvan bewust en ontwikkelt hierover een strategie.

Alternatieve brandstoffen en grondstoffen zijn vandaag een absolute must

Grondstoffen

Voor de productie van 1,3 miljoen ton klinker verbruikte CBR Lixhe 2.165.400 ton kalksteen uit haar groeves. Een gedeelte van de grondstoffen kan worden vervangen dankzij de valorisatie van minerale 'afvalstoffen' (0,19 ton alternatieve grondstoffen/geproduceerde ton klinker).

Brandstoffen

Gezien de enorme stijging van de energieprijzen en om de beschikbare fossiele brandstoffen zo veel mogelijk te vrijwaren, wordt in de fabriek van Lixhe voortdurend onderzoek verricht naar alternatieve brandstoffen.

In 2009 slaagde CBR Lixhe erin 69,1% van haar energiebehoefte te dekken met vervangende brandstoffen, een duidelijke stijging in vergelijking met het jaar ervoor (54,4% in 2008).

In mei 2007 heeft CBR Lixhe een nieuwe installatie in gebruik genomen waardoor kunststoffen als vervangende brandstof gebruikt kunnen worden. Tijdens de opstartfase werd per uur 3,5 ton kunststoffen in de oven geïnjecteerd. In 2009 werd tot vijf ton kunststoffen per uur in de oven geïnjecteerd.

Dankzij deze installatie is de besparing van fossiele brandstoffen aanzienlijk, omdat 1 ton kunststoffen goed is voor een besparing van 750 kg steenkool.

Het calorisch vermogen van banden is identiek aan die van steenkool

44,2%
Het aandeel van klimaatneutrale biomassa is substantieel toegenomen in vergelijking met 2008

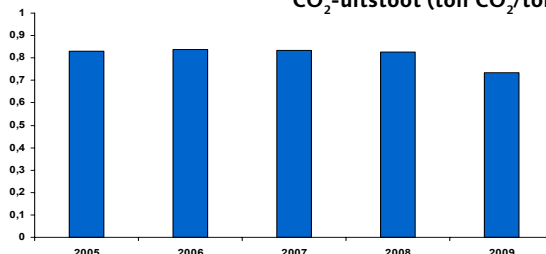
Om haar oven te voeden gebruikt CBR Lixhe ook banden. Deze maken 10% uit van het totale volume aan brandstoffen dat in de fabriek wordt gebruikt. De calorische waarde van de banden is identiek aan die van steenkool. Door een ton banden te gebruiken kan dan ook een ton steenkool worden bespaard. Dit is niet alleen interessant uit budgetair oogpunt, maar ook op milieuvlak. Bijzonder aan de installatie van Lixhe is dat ze als enige in België volledige banden aankan. Een ander specifiek kenmerk is dat er zowel autobanden (+/- 6 kg) als vrachtwagenbanden (+/- 80 kg) in kunnen gebruikt worden.

Sinds februari 2009 wordt ook bruinkool gebruikt in de slakdroger ter vervanging van aardgas. De fabriek heeft een vierjarige overeenkomst gesloten met de Duitse vennootschap Rheinbraun die zorgt voor de bevoorrading met bruinkool. Duitsland is de grootste producent van dit soort brandstof.

Om de injectie mogelijk te maken van deze nieuwe vervangende brandstof (die nog nooit gebruikt is door de entiteiten van HeidelbergCement Benelux), moesten de installaties van Lixhe ingrijpend gewijzigd worden.

In 2009 bedroeg de energiebesparing door vervangende brandstoffen 70.277 ton aardolie-equivalent. Ter vergelijking kan gesteld worden dat het vervangingsbeleid van CBR Lixhe een besparing van fossiele brandstoffen opgeleverd heeft die overeenstemt met het totale energieverbruik van 13.007 gezinnen.

CO₂-uitstoot (ton CO₂/ton klinker)

Geleidelijk aan wordt de groeve van Romont heringericht als landbouwgrond

36,9% van de leveringen worden verzekerd per schip

3. Ecologische voetafdruk

Uitstoot

In 2009 werd opnieuw het hele jaar door metingen uitgevoerd van de uitstoot van alle schoorstenen van de productielijn (oven, breekmolen en bijbehorende installaties). Het gemiddelde van de metingen ligt onder de toegelaten waarden van de exploitatievergunning.

Al deze resultaten worden opgetekend tijdens driemaandelijks controles door een erkende externe instelling.

Bovendien wordt op dit moment een project geïmplementeerd voor de vermindering van de kwikuitstoot (Hg), een investering van 1,6 miljoen euro. Dit systeem, dat het stof uit de hoofdfilter van de oven zuivert, is in gebruik genomen tijdens de zomer van 2010. Het gezuiverde stof wordt opnieuw geïnjecteerd in het cementproductieproces. Er werden ook uitlogingstests uitgevoerd om na te gaan of er geen verontreiniging was van de omgeving door het cement.

Wat de atmosferische uitstoot betreft gelden vanaf 2013 de normen van de Europese IPPC-richtlijn (Integrated Pollution, Prevention and Control), die strenger zijn dan de normen van het Waalse Gewest. Daarom bereidt de fabriek van Lixhe zich nu al actief voor om de nieuwe normen te behalen (vermindering van bepaalde emissiedrempels, nieuwe samenstellingen die gemeten worden enz.).

De belangrijkste doelstelling van de IPPC-richtlijn bestaat eruit in alle lidstaten van de Europese Unie een doeltreffend niveau van milieubescherming en -prestaties te creëren voor de industrie. De richtlijn bepaalt ook de principes die gerespecteerd moeten worden wat betreft de aanvraag, aflevering en wijziging van vergunningen. Verder worden de toegang tot informatie en de deelname van het publiek voorzien aan de goedkeuringsprocedure, alsook de creatie van een Europees emissieregister van verontreinigende stoffen in de lucht en het water.

Mobiliteit

De totale hoeveelheid materiaal die de fabriek binnenkwam en verliet, bedroeg 5 miljoen ton. Om haar impact op het milieu te beperken, geeft CBR Lixhe wanneer het mogelijk is de voorkeur aan alternatieven voor het wegvervoer.

Zo worden de grondstoffen afkomstig uit de groeves (68,3%) via transportbanden naar de fabriek gevoerd. Een kleine 21,8 % van de grondstoffen en de (fossiele en vervangende) brandstoffen die nodig zijn voor het productieproces, wordt per schip geleverd in Lixhe. De leveringen worden echter hoofdzakelijk over de weg (63,0%) en per schip (36,9%) vervoerd, met inbegrip van klinker voor de andere fabrieken van de groep.

De metingen van de schoorstenen van de productielijn gebeuren het hele jaar door

Certificaten

Sinds maart 2004 beschikt CBR Lixhe over de certificaten ISO 9001 (Kwaliteit), ISO 14001 (Milieu) en OHSAS 18001 (Veiligheid). De toegekende certificaten zijn drie jaar geldig. Begin 2010 heeft een extern instelling een audit uitgevoerd van het managementsysteem QSE van CBR Lixhe. Op basis van de resultaten van deze audit, die 4 dagen heeft geduurd, werden de certificaten verlengd.

Ook de productcertificatie, waarvoor een audit werd uitgevoerd door het Nationaal Centrum voor Wetenschappelijk en Technisch Onderzoek der Cementnijverheid, werd in juni 2010 verlengd.

4. Groeves, vergunningen en biodiversiteit

Biodiversiteit

CBR Lixhe heeft niet gewacht op 2010, het jaar van de biodiversiteit, om in haar groeves initiatieven op dit gebied te lanceren.

Zo werden in samenwerking met een landbouwkundig ingenieur van water en bossen een inventaris en een cartografie opgesteld van de dieren- en plantensoorten die in de groeve voorkomen.

Het is de bedoeling om enerzijds het personeel bewust te maken van de noodzaak aan bescherming van de fauna en de flora op de site en anderzijds een beheersplan voor de groeve op te stellen dat aansluit bij het plan voor het beheer van de biodiversiteit.

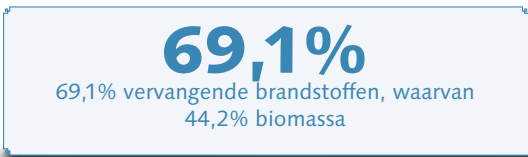
Bovendien werden in het kader van een programma om de biodiversiteit te behouden en te ontwikkelen al verschillende specifieke acties ter plaatse uitgevoerd. Dit gebeurde in overleg met de DNF (Division Nature et Forêt) van de Waalse overheidsdienst. Het betreft

onder meer: de bescherming van zones en habitat van specifiek biologisch belang, de bescherming van wettelijk beschermde soorten, de verwijdering van invasieve plantensoorten, de heraanleg van omgevingen, de bescherming en ontwikkeling van bepaalde dier- en plantensoorten of de creatie van nieuwe vochtige zones.

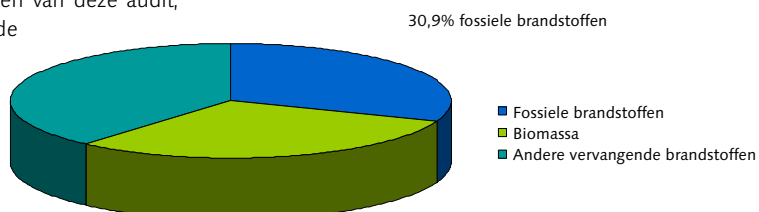
soorten, de heraanleg van omgevingen, de bescherming en ontwikkeling van bepaalde dier- en plantensoorten of de creatie van nieuwe vochtige zones.

Groeves

In het kader van de opvolging van de heraanleg van de geëxploiteerde zones als landbouwgebied krijgt de groeve van Romont vaak mensen op bezoek van de agronomische faculteit van Louvain-la-Neuve. Er wordt toegepast onderzoek gevoerd naar de beste technieken en bodemverbeteringen in samenwerking met de landbouwers en ondernemers die beschikken over geschikt materiaal voor dit werk van lange adem.

Verdeling fossiele en vervangende brandstoffen

69,1% vervangende brandstoffen, waarvan 44,2% biomassa

De groeves van Lixhe verwelkomen biodiversiteitdeskundigen tijdens de Europese mineralendag

Belanghebbende partijen

Regelmatig wordt op de groeves van CBR Lixhe een beroep gedaan als uitzonderlijke sites voor wetenschappelijke of recreatieve activiteiten. Elk jaar verstrekt de fabriek een zestigtal toegangsbewijzen, waarbij nauwkeurig wordt toegezien op het respect van de veiligheidsvoorschriften.

Tijdens de maand mei openden de groeves van CBR Lixhe hun deuren voor biodiversiteitdeskundigen tijdens de Europese mineralendag. De bezoekers konden zo kennismaken met de rijke en diverse fauna en flora in elk van deze groeves.

Groeve van Loën

De groeve van Loën bevindt zich tussen de Natura 2000-zone van de Montagne St Pierre en deze van de Basse vallée du Geer, die beiden van groot biologisch belang zijn. Bij de herinrichting van de groeve van Loën wordt gefocust op het gedeeltelijke herstel van het oorspronkelijke reliëf (Thier de Loën), de oorspronkelijke begroeiing van biologisch belang en de creatie van natuurlijke oevers aan de waterpartijen.

Groeve van Romont

Aangezien de groeve zich volledig op akkerland van hoge kwaliteit bevindt in een gemeente waar meer dan 80% van de oppervlakte bestemd is voor landbouwdoeleinden, wordt voor de herinrichting gefocust op het opnieuw creëren van akkerland van minstens gelijkwaardige kwaliteit. Dankzij de werken die al werden uitgevoerd, werd ondertussen een oppervlakte van 18 ha akkerland beschikbaar gemaakt. In dat opzicht werkt CBR Lixhe sinds 2005 samen met het landbouwlaboratorium van het CIPF (Universiteit van Louvain-la-Neuve).

Er wordt ook aandacht geschonken aan en onderzoek gevoerd naar de aanwezige biodiversiteit in de groeve. Zo werden er een aantal zones van ecologisch belang afgebakend die gedeeltelijk behouden zullen worden. De uiteindelijke doelstelling bestaat erin een landbouwlandenschap te creëren van hoge agronomische kwaliteit, dat ook rijker is aan natuurlijke habitat.

Bovendien werd in het voorste gedeelte van het werkfront van de steengroeve van Romont, in het westelijke gedeelte van de groeve, een nieuwe dagzoom (geheel van bijzondere geologische lagen) blootgelegd. CBR Lixhe heeft verder haar medewerking verleend aan

CBR Lixhe heeft niet gewacht het jaar van de biodiversiteit om in haar groeves initiatieven op dit gebied te lanceren

een project waarbij een veilige toegang wordt gecreëerd naar de zichtbare lagen door middel van een geologische wandeling voor specialisten. Borden leggen de belangrijkste klimaatveranderingen uit die in de afgelopen 200 jaar in de regio van de Basse Meuse plaatsvonden.

5. Maatschappelijke verantwoordelijkheid

Veiligheid

Veiligheid is en blijft de belangrijkste prioriteit van de fabriek. In juni 2009 heeft HeidelbergCement Benelux, de organisatorische en operationele entiteit waar CBR Lixhe deel van uitmaakt, een campagne gelanceerd genaamd 'Je werkt hier veilig of je werkt hier niet'. De doelstelling bestaat erin de bewustwording en het gedrag van de medewerkers te beïnvloeden op het vlak van veiligheid en op die manier het aantal ongevallen en incidenten substantieel te reduceren. HeidelbergCement Benelux streeft naar een ongevallengraad van nul en wil hierin slagen met behulp van acties en communicatie. In 2009 stelde HeidelbergCement Benelux voor het totaal van haar activiteiten minder ongevallen vast dan in 2008. De inspanningen werpen met andere woorden vruchten af en moeten worden voortgezet.

Aantal ongevallen bij CBR Lixhe

2005	2006	2007	2008	2009
4	9	3	2	5

Opleiding

In 2009 volgde het personeel van de fabriek van Lixhe meer dan 2.815 opleidingsuren, wat neerkomt op gemiddeld 1,74 dagen per persoon. Het betrof voornamelijk technische opleidingen in het vakgebied en opleidingen op het vlak van veiligheid.

Het kaderpersoneel van de fabriek heeft de veiligheidsopleiding niveau 3 gevolgd. Het doel hierbij is de nodige basiskennis te verwerven over de wetgeving en het beheer van veiligheid. Deze opleiding wordt afgesloten met een eindwerk plus een examen dat recht geeft op een diploma.

De belanghebbende partijen

CBR Lixhe communiceert op transparante manier met de buurtbewoners en de lokale, gewestelijke en/of nationale overheid. In 2009 vonden in dat kader twee vergaderingen van het begeleidingscomité plaats.

Het jaar ervoor was er een klacht wegens geluidsoverlast tegen de fabriek. Er vond ook een milieu-incident plaats (vrijkomen van stof). Als reactie hierop werden onmiddellijk technische wijzigingen aangebracht aan de oven om te verhinderen dat een dergelijk incident zich in de toekomst opnieuw voordoet.

CBR Lixhe

Rue des Trois Fermes
B – 4600 Lixhe-lez-Visé
Tel : +32 (0)4 379 92 11
Fax : +32 (0)4 379 94 97
www.cbr.be

www.heidelbergcement.com/benelux
www.eco-responsibility.be